

STALIŠČE OSNOVNOŠOLCEV DO UVAJANJA PRVEGA TUJEGA JEZIKA V 1. RAZRED OSNOVNE ŠOLE

Druga področja

Raziskovalna naloga

Avtor: Lana Žarković Preac

Mentor: mag. Vojko Jurgec

Ptuj, 2013

ZAHVALA

Najprej se zahvaljujem mentorju mag. Vojku Jurgecu za strokovne nasvete in čas, ki ga je posvetil raziskovalni nalogi, kot tudi za pomoč pri prevodu povzetka v angleščino.

Hvala staršema in bratu za veliko potrpljenja in prijaznosti.

Zahvala gre tudi mag. Renati Debeljak za lektorski pregled naloge, kot tudi vsem učencem, ki so izpolnili anketni vprašalnik in tako pripomogli k nastanku te raziskovalne naloge.

KAZALO

1	UVOD	6
2	TEORETIČNI DEL	7
2.1	Jezik kot osnova sporazumevanja	7
2.2	Poučevanje in učenje tujega jezika	7
2.2.1	Začetki učenja tujega jezika	7
2.2.2	Tuji jezik v slovenski osnovni šoli.....	8
2.3	Zgodnje učenje tujega jezika	9
2.3.1	Prednosti zgodnjega učenja tujega jezika	10
2.3.2	Ugotovitve raziskav, ki potrjujejo potrebo po učenju tujega jezika v otroštvu ...	10
2.3.3	Kaj je CLIL?	11
2.3.4	Pouk in otrok v tej starosti	11
2.3.5	Glavni projekti Evropske unije za zgodnje učenje tujega jezika	12
2.4	Stališča do zgodnjega učenja prvega tujega jezika	13
2.4.1	Stališče staršev do zgodnjega učenja prvega tujega jezika	13
2.4.2	Stališče učiteljev do zgodnjega učenja prvega tujega jezika.....	13
2.4.3	Stališče ravnateljev do zgodnjega učenja prvega tujega jezika	13
3	EMPIRIČNI DEL	14
3.1	Raziskovalni problem.....	14
3.2	Hipotezi	14
3.3	Raziskovalna vprašanja.....	14
3.4	Spremenljivki.....	14
3.5	Populacija – vzorec.....	14
3.6	Metode in instrumenti za zbiranje podatkov	155
3.7	Zbiranje podatkov	15
3.8	Statistična predstavitev podatkov	15
3.8.1	Spol.....	15
3.8.2	Razred	16
3.8.3	Kateri tuji jezik si se najprej začel-a učiti?	16
3.8.4	Kje si se začel-a učiti prvi tuji jezik?	17
3.8.5	Kdaj si se začela-a učiti prvi tuji jezik?	17
3.8.6	Mnenje starejših učencev o napredovanju glede na predznanje	18
3.8.7	Stališče starejših učencev o času začetka učenja prvega tujega jezika	19
3.8.8	Seznanjenost učencev z vpeljavo tujega jezika v 1. razred osnovne šole.....	20
3.8.9	Mnenje učencev o vpeljavi prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole.....	20
3.8.10	Delež mlajših učencev, ki so se prvi tuji jezik učili v vrtcu	22
3.8.11	Delež mlajših učencev vključenih v fakultativni pouk tujega jezika	22

4	ZAKLJUČEK	23
5	VIRI IN LITERATURA	24
6	PRILOGE	25

KAZALO SLIK

Slika 1: Učenje tujega jezika pred 4. razredom.	9
Slika 2: Spol vseh anketiranih učencev	15
Slika 3: Tuji jezik, ki so se ga starejši učenci učili najprej.....	16
Slika 4: Dejavnost začetka učenja prvega tujega jezika pri starejših učencih	17
Slika 5: Začetek učenja prvega tujega jezika pri starejših učencih.	17
Slika 6: Mnenje starejših učencev s predznanjem o kasnejšem napredovanju.....	18
Slika 7: Mnenje starejših učencev brez predznanja o kasnejšem napredovanju.....	18
Slika 8: Najprimernejši čas začetka učenja prvega tujega jezika po mnenju učencev.....	19
Slika 9: Seznanjenost starejših učencev z vpeljavo prvega tujega jezika v 1. razred OŠ.....	20
Slika 10: Mnenje vseh učencev o vpeljavi prvega tujega jezika v 1. razred.	20
Slika 11: Delež mlajših učencev, ki so se prvi tuji jezik učili v vrtcu	22
Slika 12: Delež učencev vključenih v fakultativni pouk angleščine v tem šolskem letu.....	22

KAZALO TABEL

Tabela 1: Spreminjanje tedenskega števila ur učenja tujega jezika v preteklosti.	8
Tabela 2: Trenutno stanje števila ur pouka prvega tujega jezika	8
Tabela 3: Modeli začetka poučevanja tujega jezika v državah EU.	12
Tabela 4: Pregled anketirancev po razredih in njihov delež glede na vse anketirance	16

POVZETEK

Slovenski šolarji se začnejo učiti prvi tuji jezik v četrtem razredu osnovne šole. To se bo z začetkom šolskega leta 2015/2016 spremenilo, saj se bodo takrat tuji jezik kot obvezni predmet začeli učiti že v prvem razredu.

V teoretičnem delu pričujoče raziskovalne naloge je na kratko predstavljen pregled poučevanja tujega jezika pri nas in v Evropski uniji, kot tudi zgodnje poučevanje tujega jezika. V zadnjih letih je bilo opravljenih veliko raziskav na to tematiko in rezultate nekaterih od teh, natančneje stališča staršev, učiteljev in ravnateljev, povzame tudi avtorica. Glede na to, da raziskav, ki bi podale stališče učencev do vpeljave prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole, ni zaslediti, je do omenjenih stališč poskušala priti avtorica sama s svojo raziskavo. S pomočjo dveh anketnih vprašalnikov (enim za 1. vzgojno-izobraževalno obdobje in enim za 2. in 3. vzgojno-izobraževalno obdobje) je ugotovila, da velika večina učencev podpira vpeljavo prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole.

Ključne besede: tuji jezik, zgodnje učenje tujega jezika.

ABSTRACT

Slovenian pupils start learning first foreign language in class 4 of primary school. This is about to change in school year 2015/2016, when they will start learning it as an obligatory subject in class 1.

The theoretical part of this research paper briefly presents the teaching of foreign language in Slovenia and the European Union, as well as early foreign language teaching. Lately, there have been numerous studies dealing with the aforementioned subject. The author presents some findings from some of those studies, focusing on the standpoint of parents, teachers and head teachers. Since there have not been any studies, which would research the opinion of pupils towards the introduction of the first foreign language into class 1 of primary school, the author tries to find the answers herself. Using two different questionnaires (one for the 1st triad and one for the 2nd and 3rd triad of primary school) she ascertains, that majority of students have highly positive attitude towards the introduction of the first foreign language into class 1 of primary school.

Keywords: foreign language, early foreign language teaching.

1 UVOD

Jezik je že od nekdaj naša najstarejša, najpopolnejša dragocenost, ki jo ima vsak narod. Je sredstvo za sporazumevanje, navezovanje stikov in reševanje problemov.

Tuji jeziki so ključni za mednarodno mobilnost ljudi, kar je dandanes izrednega pomena, saj je v svetu velika kriza, ki lahko onemogoči zaposlitev v kraju, kjer se posameznik nahaja in je tako primoran oditi v tujo državo, kjer je znanje tujega jezika osnova. Tako se z znanjem tujega jezika lahko odprejo številna vrata do zaposlitve in poslovnega uspeha.

V večini slovenskih šol je prvi tuji jezik angleščina, ki je v svetu materni jezik več kot 360 milijonom ljudi in drugi ali tuji jezik nekaj več kot pol milijarde ljudem po celem svetu, hkrati pa uradni jezik v 54 državah sveta.

Za lažje sporazumevanje med govorcema, ki nimata istega maternega jezika, koristi, če tuji jezik govorita tekoče, kar pa lahko omogoči učenje tujega jezika že v šoli, a le, če se ga začnemo učiti pravi čas. Številni strokovnjaki so mnenja, da je najprimernejši čas za začetek učenja tujega jezika zgodnje otroštvo, morda kar 1. razred osnovne šole. V večini držav Evropske Unije se učenci začnejo učiti tuji jezik nekje med 6. in 7. letom, kar ustreza starosti slovenskih prvošolčkov. Tudi v Sloveniji, kjer se po sedanjem predmetniku prvi tuji jezik začnemo učiti šele v 4. razredu, se že več let pojavljajo tendence k uvedbi učenja prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole, ki pa vse do sedaj niso obrodile sadov. To se bo končno spremenilo v šolskem letu 2015/2016, ko se bodo vsi slovenski prvošolci obvezno učili prvi tuji jezik; peščica slovenskih prvošolcev pa bo to izkušnjo doživela že v naslednjem šolskem letu, ko se bo na izbranih šolah pričelo poskusno uvajanje prvega tujega jezika v 1. razred.

Ker me omenjena tematika zelo zanima, sem se odločila izdelati to raziskovalno nalogo. Tako v teoretičnem delu na kratko predstavim jezik kot osnovo sporazumevanja in pojasnim razliko med maternim, drugim in tujim jezikom. Nato predstavim vlogo tujega jezika v predmetniku osnovne šole od druge polovice prejšnjega stoletja do danes ter kakšno je trenutno stanje v nekaterih državah Evropske unije. Prav tako na kratko povzamem nekatere prednosti zgodnjega učenja tujega jezika, hkrati pa poskušam ugotoviti, kaj o uvajanju prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole pravijo različne raziskave in kakšno je mnenje ljudi o tej tematiki. V množici raziskav sem naletela na stališča različnih strokovnjakov, učiteljev, ravnateljev in staršev, ki so bila povečini (s posameznimi izjemami) pozitivna, se pravi, da so podpirala uvedbo prvega tujega jezika v 1. razred. Kar pa se mi je zdelo še posebej zanimivo, pa je dejstvo, da stališč učencev ni bilo mogoče zaslediti, čeprav so ravno oni tisti, ki jih ta vpeljava najbolj zadeva.

Odločila sem se, da v empiričnem delu naloge njihova stališča sama raziščem, zato sem pripravila dva kratka anketna vprašalnika, s katerima sem želela ugotoviti, ali se učenci strinjajo z vpeljavo prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole. Postavila sem si dve izhodiščni hipotezi, s katerima sem predpostavljala, da se večina učencev že sedaj uči prvi tuji jezik pred 4. razredom in da je večina učencev naklonjena vpeljavi prvega tujega jezika v 1. razred.

2 TEORETIČNI DEL

O prvem tujem jeziku lahko v slovenskih šolah začnemo govoriti v drugi polovici prejšnjega stoletja, ko se je leta 1954 prvič pojavil kot neobvezni predmet v predmetniku višje osnovne šole. Od leta 1959, ko se prvič pojavi kot obvezni predmet, pa do danes, se je število ur tedensko z 10 zvišalo na 19. Pred nekaj leti se je v naši državi pojavilo razmišljanje o vpeljavi prvega tujega jezika kot obveznega predmeta v 1. razred osnovne šole. O omenjeni temi so se izrekli številni strokovnjaki, ki so iskali pozitivne in negativne plati te vpeljave. Kmalu so o tem začeli poročati mediji, ki so objavili številne članke, v katerih so predstavili različna stališča do omenjene teme.

2.1 Jezik kot osnova sporazumevanja

V življenju ljudi ima jezik zelo pomembno vlogo, saj v njem načrtujemo, si domišljamo in izmišljamo, uporabljamo pa ga tudi, kadar želimo svoje znanje, ugotovitve in občutke predstaviti drugim. Omogoča nam, da drug drugega poslušamo, se pogovarjamo, govorno nastopamo – skratka, da se sporazumevamo (Vogel, Cestnik, 2006).

Ljudje se lahko sporazumevamo v več jezikih. Jezik, ki se ga prvega naučimo, ga najbolje znamo, ga največ uporabljamo, se z njim identificiramo in nas po njem identificirajo, je materni jezik ali materinščina. Kot drugi jezik razumemo jezik, ki se v našem širšem in ožjem okolju pojavlja kot jezik sporočanja. Tuji jezik pa lahko razumemo kot jezik, ki v družbi, kjer se poučuje, navadno nima neposredne, vsakodnevne rabe, torej ga govorci uporabljajo zunaj dežele, v kateri se ga učijo (Čok, Skela, Kogoj, 1999). Tuji jezik, ki se ga navadno začnemo najprej učiti, imenujemo prvi tuji jezik.

2.2 Poučevanje in učenje tujega jezika

2.2.1 Začetki učenja tujega jezika

Zanimanje za razumevanje tujih kultur je bilo skozi preteklost vedno prisotno. Že v antičnem obdobju so obstajale različne razprave, ki so predpostavljale, da bi se učenci poleg materinščine učili še en drug jezik ter tako istočasno spoznavali tudi drugo kulturo.

V srednjem veku je veliko ljudi znalo govoriti več tujih jezikov, čeprav se poleg latinščine noben jezik ni sistematično poučeval niti v samostanskih šolah, kaj šele v kateri drugi obliki takratnega izobraževanja. Tujih jezikov so se ljudje učili na način podoben učenju maternega jezika. Najpogosteje so tuje jezike namreč uporabljali v sodelovanju z naravnimi govorci, ko so sklepali razne kupčije ali so preprosto želeli biti v stiku z drugimi trgovci. Tak način jezikovnega in interkulturalnega učenja se je najbolj uveljavil v 18. in 19. stoletju, ko je bil podvržen temeljnemu principu dvojezičnega poučevanja predmeta. Kar pomeni, da so se integrirano učili en tuji jezik in en nejezikovni predmet, pri tem pa so se posluževali tujega jezika kot delovnega jezika (Kolšek, 2009).

2.2.2 Tuji jezik v slovenski osnovni šoli

Učni načrti za osnovno šolo so se pri nas pogosto spreminjali; razlog za te pogoste spremembe učnih načrtov in predmetnikov pa je bil v tem, da je želela takratna oblast s hitrimi spremembami v šoli čim prej utrditi novo družbeno ureditev. Po letu 1958 se je uveljavil sistem enotne osemletne osnovne šole, ki se je izvajal do začetka šolskega leta 2004/2005, ko so uzakonili devetletno osnovno šolo, s čimer se je Slovenija želela približati šolskim sistemom v drugih državah Evropske unije.

Pojavljanje poučevanja tujih jezikov se je skozi prva povojna leta v Sloveniji spreminjal in je bil različen za nižjo in višjo osnovno šolo ter nižjo gimnazijo. V nižji osnovni šoli je bil do reforme obvezne šole prisoten le srbohrvaški jezik, v višji osnovni šoli pa so poučevali še ruski jezik. V nižji gimnaziji so začeli poučevati tudi latinščino in druge tuje jezike.

Tuji jezik se je kot obvezen predmet pojavil v osnovni šoli, kot jo poznamo danes, šele po reformi obvezne šole leta 1959. Tedensko število ur učenja tujega jezika med leti 1954 do 1983 se je spreminjalo, gibalo pa se je med 10 in 13 (Ivanuš Grmek, 1999).

Tabela 1: Spreminjanje tedenskega števila ur učenja tujega jezika v preteklosti. (Vir: Ivanuš Grmek, 1999)

Leto	Število ur
1954	neobvezno
1959	10
1962	10
1966	13
1973	10
1983	11

Do uvedbe devetletne osnovne šole smo v Sloveniji začeli z obveznim učenjem prvega tujega jezika v 5. razredu, kasneje pa v 4., s čimer se je povečalo število let učenja s štiri na šest, tedensko število ur pa je poskočilo z enajstih na devetnajst.

Tabela 2: Trenutno stanje števila ur pouka prvega tujega jezika. (Vir: Eržen in sod., 2011)

	Tedensko število ur	Letno število ur
4. razred	2	70
5. razred	3	105
6. razred	4	140
7. razred	4	140
8. razred	3	105
9. razred	3	95

Prvi tuji jezik je danes v večini slovenskih osnovnih šol angleščina, ponekod tudi nemščina. Predmetnik osnovne šole določa tedensko dve šolski uri prvega tujega jezika v 4. razredu (70 ur na leto), tri šolske ure (105 ur na leto) v 5. razredu in štiri ure tedensko (140 ur letno) v 6. in 7. razredu. V 8. in 9. razredu se število ur zmanjša za eno na teden, tako da znova znaša tri šolske ure tedensko, kar pomeni 105 ur letno v 8. razredu, oziroma 95 ur v 9. razredu, kjer se šolsko leto zaključí nekoliko prej.

2.3 Zgodnje učenje tujega jezika

Kljub temu, da se prvi tuji jezik pri nas pojavi kot obvezni predmet šele v 4. razredu osnovne šole, se ga številni učenci začnejo učiti že prej. Zgodnje učenje se pojavlja v različnih oblikah, na primer kot krožek oziroma interesna dejavnost, jezikovni tečaj ali fakultativni pouk in se začne na različnih stopnjah, in sicer včasih že v predšolski dobi ali pa v 1. vzgojno-izobraževalnem obdobju.

S prenovljenim predmetnikom se bo s šolskim letom 2013/2014 pričelo poskusno uvajanje prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole, s šolskim letom 2015/2016 pa naj bi ta novost zaživela v vseh slovenskih osnovnih šolah. Po novem predmetniku bi se tako skupno tedensko število ur prvega tujega jezika povečalo za šest, in sicer z devetnajstih na petindvajset (Predmetnik osnovne šole, 2012).

Slika 1: Učenje tujega jezika pred 4. razredom. (Avtorica: Lana Žarković Preac, 2013)

2.3.1 Prednosti zgodnjega učenja tujega jezika

Učenje tujega jezika v otroštvu se umešča v nekončan proces osvajanja maternega jezika, tj. v izjemno občutljivo obdobje otrokovega razvoja. Neustrezno poučevanje zato ne škodi le nadaljnjemu učenju tujih jezikov, temveč lahko poslabša tudi zmožnost pridobivanja maternega jezika (ki se ga otrok v tej starosti še uči), prav zato so se strokovnjaki veliko ukvarjali z načini poučevanja in nasveti učiteljem, hkrati pa so ugotovili prednosti, ki jih ima zgodnje učenje tujega jezika. Raziskave psihologov še kažejo, da je optimalna starost za učenje tujega jezika med četrtem in desetim letom, kamor umeščamo zgodnje učenje tujega jezika (Pižorn, 2009).

Otroci s poučevanjem na prej omenjeni stopnji pridobijo jezikovno, psihološko in kulturno pripravljenost na kasnejše učenje jezika. Razvijejo se jim spretnosti iskanja in uporabe znanja, kar jim veliko pripomore pri kasnejšem nadgrajevanju znanja tujega jezika. Otrok je še v tej starosti egocentričen, a hkrati vedoželjen in spontan. Ima željo po nastopanju in je dober posnemovalec dejanj in govora. Če (otrok) to upošteva, se je zmožen veliko naučiti, a hkrati potrebuje več ponavljanja in utrjevanja, saj zelo hitro pozablja in ima kratkotrajno koncentracijo. Prednosti so, da se učenci hitreje spoznajo s tujim jezikom in jim ta ni več tako tuj, kar jim koristi v višjih razredih; a če učitelji želijo, da je temu res tako, morajo v pouk vključevati fizične in igralne dejavnosti in spodbujati vseh pet čutov. Učenci so lahko namreč v tej starosti zelo navdušeni nad učenjem tujega jezika, ki pa se jim ga brez kvalitetnega poučevanja ne uspe naučiti. Te utemeljitve kažejo, da čim prej so učenci v stiku s tujim jezikom, hitreje in lažje se ga naučijo (Brumen, 2003).

2.3.2 Ugotovitve raziskav, ki potrjujejo potrebo po učenju tujega jezika v otroštvu

Številni strokovnjaki spodbujajo učenje tujega jezika že v predšolski dobi in predvsem prvih razredih osnovne šole. Veliko raziskav potrjuje, da je ta čas idealen, saj hitrejše poučevanje omogoči hitrejšo seznanitev otrok s tujim jezikom, prednosti učenja tujega jezika v otroštvu pa se odražajo skozi vse življenje. Otroci, ki se tuji jezik začnejo učiti v zgodnjem otroštvu:

- se približajo izgovarjavi naravnih govorcev; zanje je značilna boljša izgovarjava, melodija in ritem tujega jezika,
- imajo zaradi strukture možganov sposobnost bolj naravno razviti novi (tuji) jezik,
- pri inteligenčnih testih dosegajo boljše rezultate,
- imajo višje zmožnosti za pridobivanje nadaljnjih (tujih) jezikov,
- dosegajo boljši učne rezultate pri bralnem razumevanju, matematiki in maternem jeziku,
- se hitreje in bolj neprisiljeno naučijo brati v tujem jeziku,
- imajo višjo samopodobo,
- imajo boljšo sposobnost sprejemanja drugačnosti,
- imajo povečane sposobnosti učenja prvega jezika (Pižorn, 2009).

2.3.3 Kaj je CLIL?

Kratica CLIL v angleškem jeziku pomeni Content and Language Integrated Learning, pri nas pa jo prevajamo kot vsebinsko in jezikovno celostno učenje. Zaradi lažjega razumevanja ima še druga poimenovanja, kot na primer dvojezični pouk, jezikovna kopel itd. Je način poučevanja, ko se nejezikovni predmeti, kot na primer matematika, biologija, glasba, poučujejo v maternem in zraven še v tujem jeziku. Ker je to sodobna in pri nas še manj znana metoda, jo na osnovnošolski stopnji izobraževanja zaenkrat uporabljajo le na dvojezičnih območjih (Lavrinšek, 2012).

2.3.4 Pouk in otrok v tej starosti

Učitelji, ki poučujejo tuji jezik pri poučevanju prepletajo štiri osnovne jezikovne spretnosti, in sicer govor in govorno sporočanje, poslušanje in slušno razumevanje, branje in bralno razumevanje ter pisanje in pisno sporočanje. Pri poučevanju otrok starih od 6 do 10 let je večji poudarek zlasti na dveh osnovnih jezikovnih spretnostih, in sicer poslušanju in slušnem razumevanju ter govoru in govornem sporočanju. Učenci se namreč v tem starostnem obdobju opismenjujejo šele v maternem jeziku, zato bi lahko "nasilno" opismenjevanje v tujem jeziku povzročilo več škode kot koristi.

Najpomembnejši cilj zgodnjega poučevanja tujega jezika mora biti razvijanje veselja do učenja le-tega. Učenci te starosti namreč sami po sebi ne čutijo funkcionalne potrebe po tem, da bi se učili tujega jezika, saj v vsakodnevnem življenju praviloma nimajo avtentičnih situacij in možnosti za komunikacijo v tujem jeziku.

Zelo pomembno je, da zna učitelj, ki poučuje tuji jezik otroke omenjene starosti, aktivno zaposliti in poskrbeti za njihovo dobro počutje. Uporaba raznovrstnih dejavnosti, ki spodbujajo uporabo vseh petih čutov (npr. petje, rajanje, risanje, barvanje, izrezovanje, napovedovanje in ugibanje s pomočjo tipanja ali vonjanja itd.) je pomemben sestavni del pouka tujega jezika. Pomembno je tudi ustrezno usklajevanje različnih aktivnosti; tako mora miselno in telesno aktivnejši fazi pouka slediti faza umirjanja.

Zelo pomemben dejavnik pri poučevanju tujega jezika v tej starosti je raznolikost. Učenci imajo v prvih razredih osnovnega šolanja dokaj kratek čas koncentracije, kar pomeni, da morajo biti aktivnosti krajše in raznolike (Senatočnik, 2002).

2.3.5 Glavni projekti Evropske unije za zgodnje učenje tujega jezika

Pomembnosti znanja tujih jezikov se zaveda tudi Evropska unija, kjer se združuje 27 različnih držav in 23 uradnih jezikov. Jan Figel je odlično povzel ne samo bistvo znanja tujih jezikov, ampak tudi zgodnjega učenja le-teh, ko je dejal: "V razširjeni in večjezični Evropi nam zgodnje učenje tujih jezikov omogoča odkrivanje tujih kultur in nas pripravlja na učinkovitejšo zaposlitveno mobilnost." (Pižorn, 2009, str. 13). Tako je bilo leto 2001 v Evropski uniji razglašeno za Evropsko leto jezikov, s čimer je Evropska unija želela izpolniti zastavljen cilj imenovan Model 1+2, s katerim naj bi dosegla nadzorovanje znanja števila tujih jezikov pri prebivalcih Unije, tako da bi vsak zraven maternega znal še dva tuja jezika. Svet EU je leto kasneje v Barceloni sprejel stališče, da naj bi se vsak Evropejec učil dva tuja jezika celo že od ranega otroštva (Pižorn, 2009).

Slovenija se je kot polnopravna članica Evropske unije prav tako zavezala k izpolnjevanju zastavljenih ciljev, tj. k razširjanju in razvijanju zgodnjega učenja enega ali več tujih jezikov. Podpisala je dva ključna dokumenta EU s področja večjezičnosti, in sicer *Novo okvirno strategijo za večjezičnost*, ki je bila izdana leta 2005 in *Akcijski načrt 2004–2006 za spodbujanje učenja jezikov in jezikovne raznolikosti*.

Zaradi različnosti šolskih sistemov znotraj Evropske unije, je pogosto težko primerjati število ur prvega tujega jezika, saj se dolžina šolskih ur razlikuje. V tabeli 2 sta tako prikazana starost oziroma razred, ko se učenci začnejo učiti prvi tuji jezik, kot tudi čas trajanja pouka prvega tujega jezika tedensko. V razpredelnico je vključena tudi Hrvaška, ki je imela v času pisanja te raziskovalne naloge status pridružene članice Evropske unije.

Tabela 3: Modeli začetka poučevanja tujega jezika v državah EU. (Vir: Dagarin Fojkar, 2009, str. 158–162)

Država	Začetek učenja	Trajanje pouka tujega j. (tedensko)	Razred
Anglija	7 let	75 min	3. razred
Avstrija	6 let	1 h	1. razred
Češka	8–9 let	3 h	3. razred
Danska	9 let	2 h	4. razred
Finska	7–9 let	1 h	1.–3. razred
Francija	5 let	prilagodljivo	predšolska doba
Grčija	8–9 let	3 h	3. razred
Hrvaška	7 let	2 h	1. razred
Italija	6 let	1h	1. razred
Madžarska	9 let	3-5 h	4. razred
Nemčija	6 ali 8 let	1-3 h	1.-3. razred
Nizozemska	5 let	1 h	predšolska doba
Norveška	6 let	3 h	1. razred
Poljska	6–7 let	2 h	1. razred
Španija	6 let	1 h	1. razred
Švedska	6–7 let	20 min	1.–2. razred

2.4 Stališča do zgodnjega učenja prvega tujega jezika

2.4.1 Stališče staršev do zgodnjega učenja prvega tujega jezika

Na omenjeno temo je bilo opravljenih več različnih raziskav, med katerimi se bom sama najprej sklicevala na raziskavo, ki je bila objavljena v zborniku *Pot v večjezičnost*. Karmen Pižorn in Janez Vogrinc sta konec leta 2008 opravila raziskavo na vzorcu 1966 staršev, katerih otroci so bili vključeni v 33 različnih osnovnih šol. Anketirala sta starše učencev 1. vzgojno-izobraževalnega obdobja, odgovarjala pa je približno tretjina staršev, ki je imela otroka v 1. razredu, tretjina staršev z otrokom v 2. razredu in tretjina z otrokom v 3. razredu. Avtorja je najprej zanimalo stališče staršev do pomembnosti znanja tujega jezika. Ugotovila sta, da se 99,6 % vprašanih strinja s trditvijo, da je znanje tujih jezikov pomembno. Nadalje ju je zanimalo mnenje staršev o tem, kdaj naj bi se učenci začeli učiti tuji jezik. Največ, to je 36,4 % vprašanih je bilo mnenja, da je najprimernejši čas za začetek učenja tujih jezikov 1. razred osnovne šole. 23,2 % vprašanih je menilo, da bi se otroci tuji jezik morali začeti učiti že prej, in sicer v vrtcu, med tem ko se 15,2 % vprašanih strinja s trenutno ureditvijo, to je z začetkom učenja v 4. razredu. 8,6 % vprašanih je mnenja, da naj bi se tuji jezik začeli učiti v 2. razredu, 13,8 % pa v 3. razredu. 2,9 % vprašanih je izbralo odgovor drugo. Na podlagi omenjene raziskave je mogoče razbrati, da starši podpirajo tuji jezik kot samostojni šolski predmet od prvega razreda (Pižorn, Vogrinc, 2010).

V raziskavi *Evalvacijske študije predmetnika osnovne šole*, ki so jo opravili leta 2011, so ugotovitve nekoliko drugačne. V raziskavo je bilo zajetih 1560 staršev, ki imajo svojega otroka v 1. vzgojno-izobraževalnem obdobju, 1430 staršev z otrokom v 2. vzgojno-izobraževalnem obdobju in 1074 staršev z otrokom v 3. vzgojno-izobraževalnem obdobju. V tej raziskavi so bili starši najbolj naklonjeni trenutni ureditvi, to pomeni, da je bilo približno 31 % staršev mnenja, da naj se otroci začnejo učiti tuji jezik šele v 4. razredu osnovne šole. Približno 23 % staršev je menilo, da bi se morali učenci začeti učiti tuji jezik že v 1. razredu, nekaj manj kot 8 % v 2. razredu ter okrog 20 % v 3. razredu osnovne šole. Zanimivo je tudi dejstvo, da je skoraj 14 % staršev mnenja, da je 5. razred najustreznejši za začetek učenja tujega jezika. Razlike med starši glede na vzgojno-izobraževalno obdobje, ki ga je obiskoval njihov otrok, so razmeroma majhne. Morda je zanimivo le-to, da so bili uvajanju v 1. razred najmanj naklonjeni starši učencev 1. vzgojno-izobraževalnega obdobja (Valenčič-Zuljan, 2011).

2.4.2 Stališče učiteljev do zgodnjega učenja prvega tujega jezika

Raziskava *Evalvacijske študije predmetnika osnovne šole* je zajela tudi mnenje 864 učiteljev vseh treh vzgojno-izobraževalnih obdobj. Med učitelji je bilo tako kot pri starših največ tistih, ki so se strinjali s trenutno ureditvijo, saj je skoraj 40 % vprašanih zapisalo, da bi se morali tuji jezik začeti učiti v 4. razredu. Sledi 23 % vprašanih, ki so menili, da bi se tuji jezik morali začeti učiti v 1. razredu ter 18 %, ki bi začetek učenja tujega jezika premaknili v 3. razred. Po mnenju 7 % vprašanih učiteljev bi se morali tuji jezik začeti učiti v 2. razredu, medtem ko jih 8 odstotkov podpira sistem iz osemletne osnovne šole, to je začetek učenja v 5. razredu (Valenčič-Zuljan, 2011).

2.4.3 Stališče ravnateljev do zgodnjega učenja prvega tujega jezika

Tudi stališče ravnateljev sem povzela po že prej omenjeni raziskavi *Evalvacijske študije predmetnika osnovne šole*, v katero je bilo zajeto mnenje 50 ravnateljev. Največ, in sicer 36 % vprašanih ravnateljev, jih je bilo mnenja, da bi se tuji jezik morali začeti učiti v 4. razredu osnovne šole. Sledi 30 % vprašanih, ki se strinja z vpeljavo tujega jezika v 1. razred osnovne šole, medtem ko jih je 22 % menilo, da bi se morali tuji jezik začeti učiti leto prej kot sedaj, to je v 3. razredu. Najmanj, 12 % vprašanih, je menilo, da bi se učenci morali začeti učiti tuji jezik v 2. razredu (Valenčič-Zuljan, 2011).

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Raziskovalni problem

Zaradi aktualnosti teme o vpeljevanju obveznega pouka angleščine v 1. razred so bile o tej tematiki narejene številne raziskave, napisane diplomske in magistrske naloge, o njej so govorili številni strokovnjaki na televiziji, po radiu, objavljenih je bilo veliko člankov na internetu kot tudi v tiskanih medijih. Predstavljena so bila mnenja staršev, učiteljev, ravnateljev in drugih strokovnjakov, a nikjer nisem zasledila raziskave, ki bi zajemala stališče učencev. To me je spodbudilo, da se omenjenega vprašanja lotim sama.

3.2 Hipotezi

Za potrebe empiričnega dela raziskovalne naloge sta bili postavljeni dve hipotezi, kjer domnevam:

- H1: večina učencev se je začela učiti prvi tuji jezik že pred 4. razredom osnovne šole.
H2: večina učencev meni, da bi se morali prvi tuji jezik začeti učiti kot obvezni predmet že v 1. razredu.

3.3 Raziskovalna vprašanja

Prav tako sem si zastavila 3 izhodiščna raziskovalna vprašanja, na katera sem želela odgovoriti:

1. Kateri tuji jezik so se učenci najprej začeli učiti?
2. Ali učenje prvega tujega jezika pred 4. razredom po mnenju učencev vpliva na njihovo kasnejše napredovanje pri tem predmetu?
3. Ali so učenci seznanjeni z dejstvom, da se bodo prvošolci začeli učiti prvi tuji jezik kot obvezen predmet v šolskem letu 2015/2016?

3.4 Spremenljivki

1. Spol
2. Razred

3.5 Populacija – vzorec

V raziskavo, ki je potekala v času od 25. februarja do 8. marca 2013, je bilo zajetih 271 učencev osnovne šole Olge Meglič. Zajeti so bili učenci vseh vzgojno-izobraževalnih obdobj, tj. učenci od 1. do 9. razreda.

3.6 Metode in instrumenti za zbiranje podatkov

Uporabljeni sta bili deskriptivna in kavzalna metoda neeksperimentalnega empiričnega raziskovanja. Za zbiranje podatkov je bil uporabljen anketni vprašalnik. Le-ta je bil anonimen in sestavljen iz vprašanj zaprtega in odprtega tipa.

3.7 Zbiranje podatkov

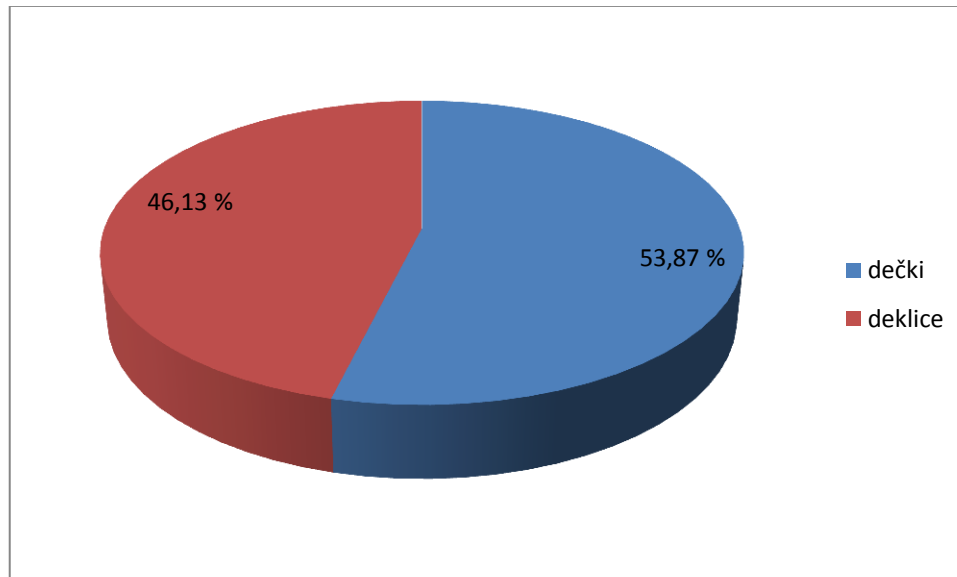
Za zbiranje podatkov sem uporabila dve anonimni anketi, in sicer eno za učence 1. vzgojno-izobraževalnega obdobja (tj. učence od 1. do 3. razreda – v nadaljevanju mlajši učenci) in drugo za učence 2. in 3. vzgojno-izobraževalnega obdobja (tj. za učence od 4. do 9. razreda – v nadaljevanju starejši učenci).

Učence 1. vzgojno-izobraževalnega obdobja sem anketirala tako, da sem vsako vprašanje sproti glasno prebrala, učenci pa so se nanj odzvali z dvigom rok. Podatke sem nato vpisala v obrazec.

Učenci 2. in 3. vzgojno-izobraževalnega obdobja so vprašalnike rešili sami pri pouku angleščine. Pred začetkom reševanja sem jim podala natančna navodila za reševanje, predvsem pa sem jih opozorila, da se besedna zveza "prvi tuji jezik" v vseh vprašanjih zanje nanaša na angleščino, saj je le-ta njihov prvi tuji jezik.

3.8 Statistična predstavitev podatkov

3.8.1 Spol

Slika 2: Spol vseh anketiranih učencev.

Od 271 učencev, ki so izpolnili enega izmed vprašalnikov, ga je izpolnilo 125 deklic (tj. 46,13 %). Nekoliko več je bilo dečkov, in sicer 146 (53,87 %).

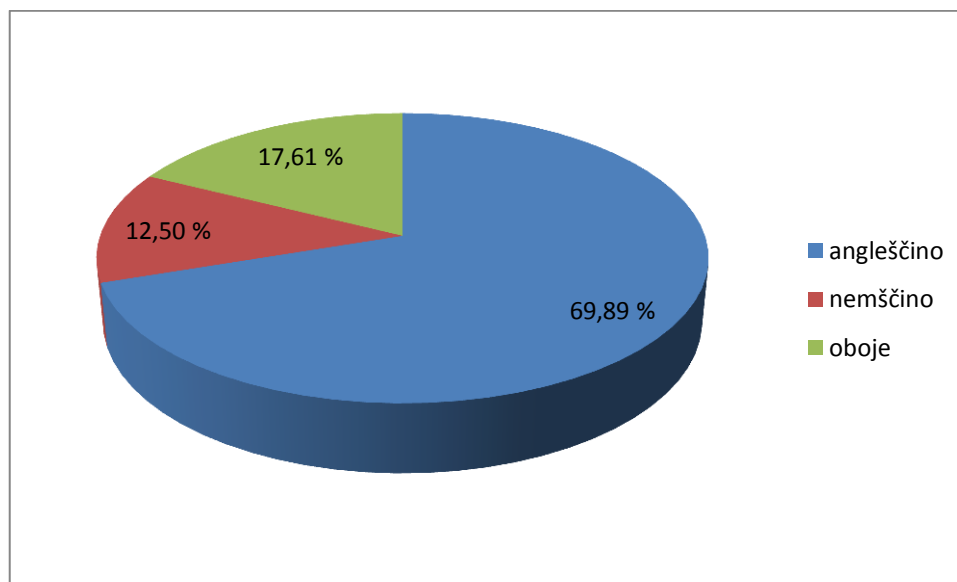
3.8.2 Razred

Tabela 4: Pregled vseh anketirancev po razredih in njihov delež glede na vse anketirance.

	Število	Odstotki [%]
1. razred	29	10,70 %
2. razred	31	11,44 %
3. razred	35	12,92 %
4. razred	31	11,44 %
5. razred	30	11,07 %
6. razred	32	11,81 %
7. razred	26	9,59 %
8. razred	26	9,59 %
9. razred	31	11,44 %

Na anketni vprašalnik za mlajše učence je odgovarjalo 95 učencev, od tega 29 učencev 1. razreda (10,7 %), 31 učencev 2. (11,44 %) in 35 učencev 3. razreda (12,92 %). Anketni vprašalnik za starejše učence je izpolnilo 31 učencev 4. razreda, kar predstavlja 11,4 % vseh vprašanih, medtem ko je v 5. razredu to število 30 (11,1 %). Največji odstotek anketirancev zajema vprašane iz 6. razreda, in sicer 32 učencev (11,9 %). V 3. vzgojno-izobraževalnem obdobju je vprašalnik izpolnilo skupaj 83 učencev, od tega 26 (9,6 %) iz 7. ter prav toliko iz 8. razreda. V 9. razredu je bilo anketiranih učencev nekoliko več kot pri prejšnjih dveh razredih, in sicer 31 (11,4 %).

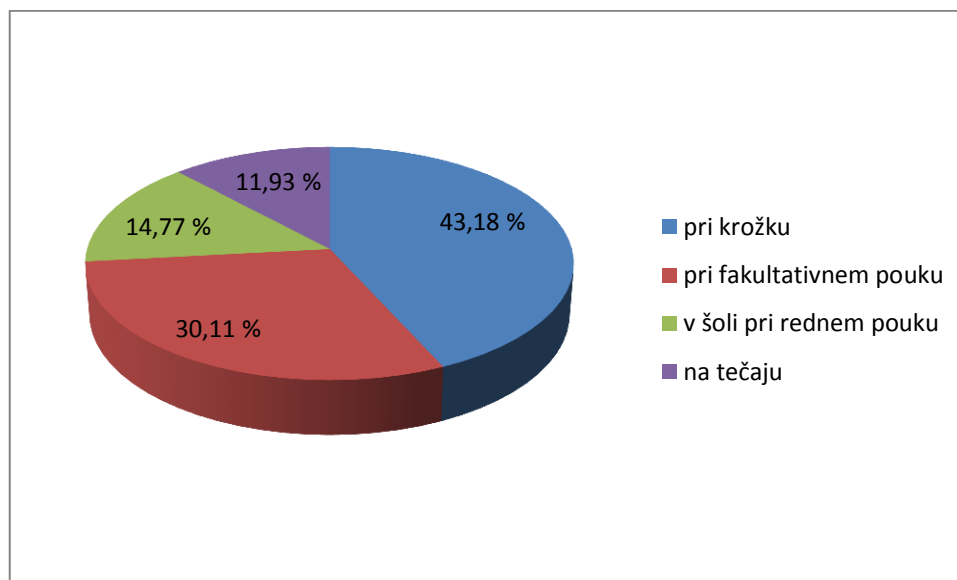
3.8.3 Kateri tuji jezik si se najprej začel-a učiti?

Slika 3: Tuji jezik, ki so se ga starejši učenci učili najprej.

Pred reševanjem sem učence opozorila, da se to vprašanje nanaša na organizirane oblike učenja (npr. tečaj ali fakultativa) in ne na samostojno učenje (npr. ob poslušanju radia, gledanju televizije, uporabi računalnika). Učenci so lahko izbrali enega ali več odgovorov, dodali pa so lahko tudi jezik po svoji izbiri. Večina, to je 69,89 % ali 123 vseh vprašanih, je kot jezik, ki so se ga najprej začeli učiti, obkrožila angleščino. Dvaindvajsetim ali 12,50 % vseh vprašanih je bil prvi tuji jezik nemščina, 31 ali 17,61 % vseh vprašanih pa se je začelo naenkrat učiti oba jezika. Odgovora drugo ni izbral nihče.

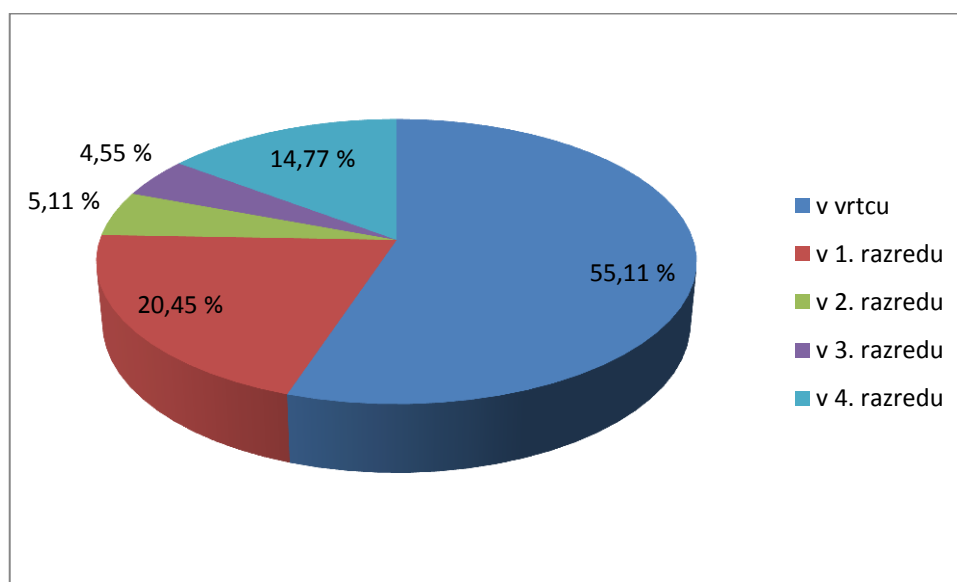
3.8.4 Kje si se začel-a učiti prvi tuji jezik?

Slika 4: Dejavnost začetka učenja prvega tujega jezika pri starejših učencih.

Pri tem vprašanju so imeli nekaj težav učenci, ki so se začeli učiti tuji jezik v vrtcu, saj se niso znali odločiti med odgovoroma "pri krožku" in "na tečaju". Opozorila sem jih na dejstvo, da je krožek mišljen kot brezplačna oblika učenja, medtem ko je tečaj mišljen kot plačljiva oblika. 76 anketirancev ali 43,18 % vseh vprašanih se je prvi tuji jezik začelo učiti pri krožku, 53 oseb ali 30,11 % vseh vprašanih pri fakultativnem pouku, 26 ali 14,77 % pa v šoli kot del rednega pouka. 21 vprašanih ali 11,93 % se je prvi tuji jezik začelo učiti na tečaju.

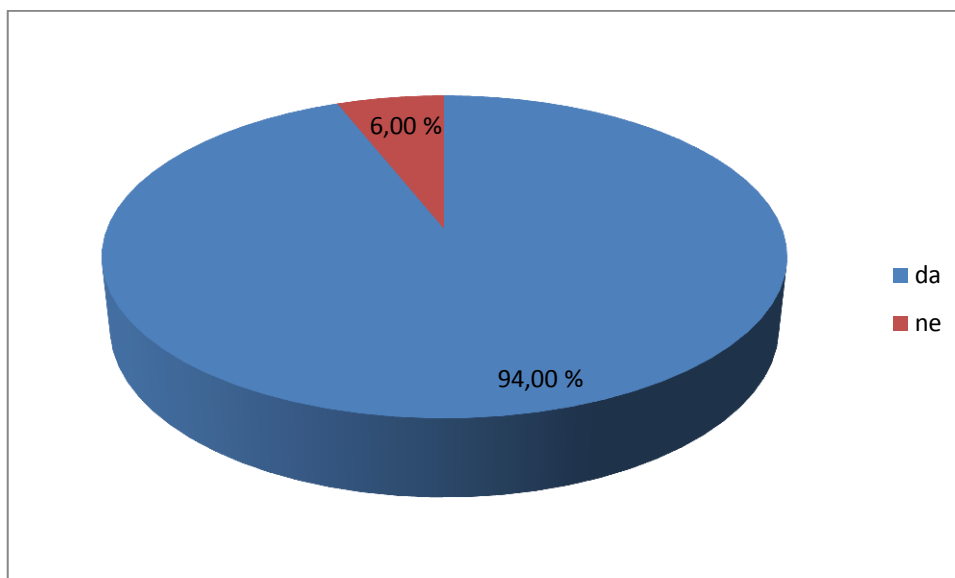
3.8.5 Kdaj si se začela-a učiti prvi tuji jezik?

Slika 5: Začetek učenja prvega tujega jezika pri starejših učencih.

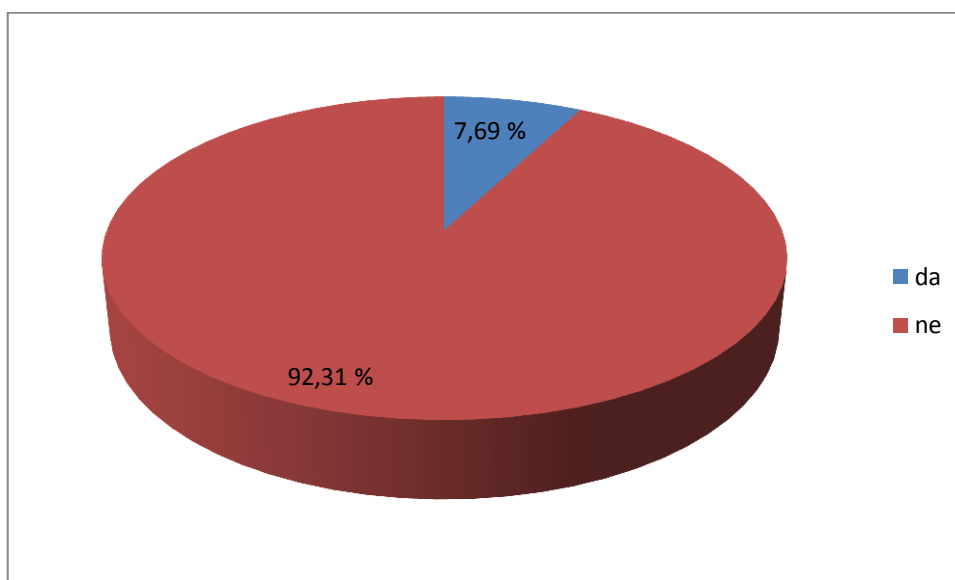
Analiza odgovorov na tretje vprašanje je pokazala, da se je največ, tj. 97 vprašanih, prvi tuji jezik začelo učiti v vrtcu, kar predstavlja 55,11 %. Dobra petina vseh vprašanih, torej 36 ali 20,45 % se je z učenjem prvega tujega jezika srečala v 1. razredu, leto kasneje pa se ga je začelo učiti 9 učencev ali 5,11 %. Najmanj, 8 vprašanih ali 4,55 %, se je prvi tuji jezik začelo učiti v 3. razredu, eno leto kasneje, kar pomeni v 4. razredu, pa ta delež naraste in je tretji po vrsti, saj predstavlja 14,77 % oziroma 26 vprašanih.

3.8.6 Mnenje starejših učencev o napredovanju pri tujem jeziku glede na predznanje

Slika 6: Mnenje starejših učencev s predznanjem o kasnejšem napredovanju.

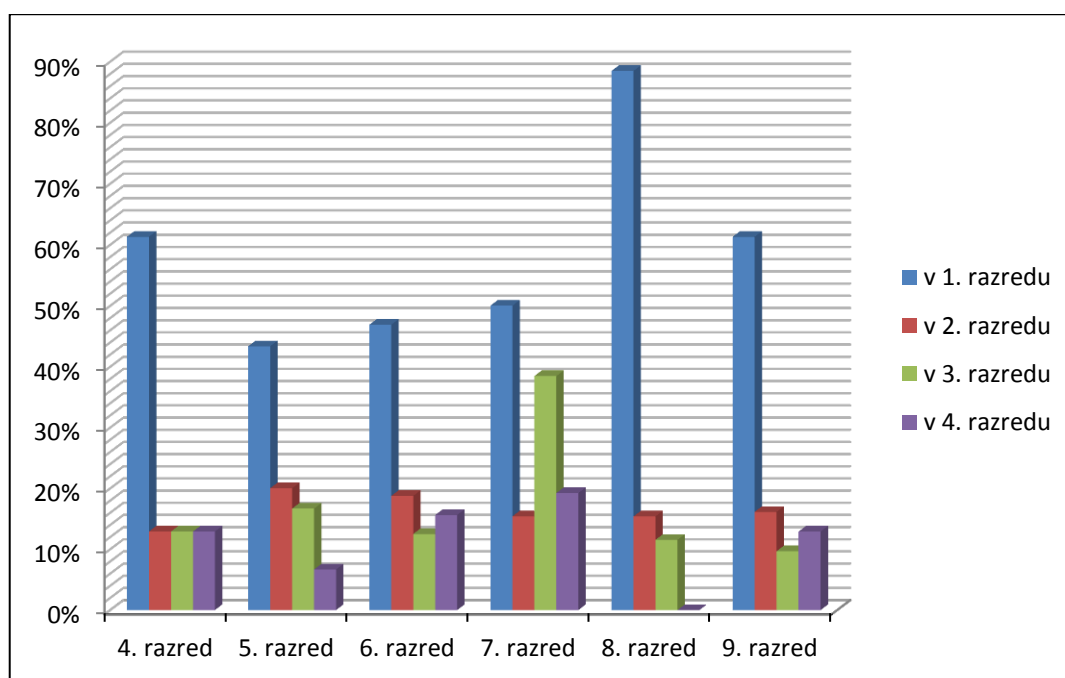
Pri petem vprašanju, na katerega so odgovorili samo tisti učenci, ki so se prvi tuji jezik učili že pred 4. razredom, me je zanimalo ali se jim zdi, da zaradi predznanja, ki so ga dobili pri krožku ali fakultativnem pouku, v šoli pri rednem pouku lažje napredujejo. Med učenci, ki so se angleščino učili pred 4. razredom, se veliki večini (94,00 % ali 141 učencem) zdi, da lažje napredujejo pri pouku prvega tujega jezika kot učenci, ki so v 4. razred vstopili brez kakršnegakoli predznanja. S tem se ne strinja le peščica (6,00 % ali 9 anketiranih).

Slika 7: Mnenje starejših učencev brez predznanja o kasnejšem napredovanju.

Naslednje vprašanje je bilo namenjeno samo tistim učencem, ki so se prvi tuji jezik začeli učiti šele v 4. razredu. 24 učencev ali 92,31 % jih meni, da pri rednem pouku tujega jezika ne napredujejo težje kot učenci, ki so se ga učili že prej. S tem se ne strinjata dva učenca (7,69 %), ki menita, da zaradi tega, ker sta bila v 4. razredu brez predznanja, sedaj težje napredujeta.

3.8.7 Stališče starejših učencev o primernem času začetka učenja prvega tujega jezika

Slika 8: Najprimernejši čas začetka učenja prvega tujega jezika po mnenju starejših učencev.

Rezultati odgovorov po razredih so pokazali, da povsod prevladuje delež tistih, ki menijo, da je pravi čas za začetek učenja prvega tujega jezika 1. razred. Ta delež se giblje med 43 in 88 %.

V 4. razredu ta odstotek znaša 61 %, deleži tistih, ki pa menijo, da je najprimernejši čas za začetek učenja 2., 3., oziroma 4. razred pa so enaki, in sicer 13 %.

Med učenci 5. razreda število tistih, ki podpirajo začetek učenja prvega tujega jezika v 1. razredu, malo upade, in sicer na 43 %. Za začetek učenja v 2. razredu se je opredelilo 20 % vprašanih, v 3. razredu pa 17 %. Najmanj, 7 % petošolcev, podpira trenutno stanje, tj. začetek učenja prvega tujega jezika v 4. razredu.

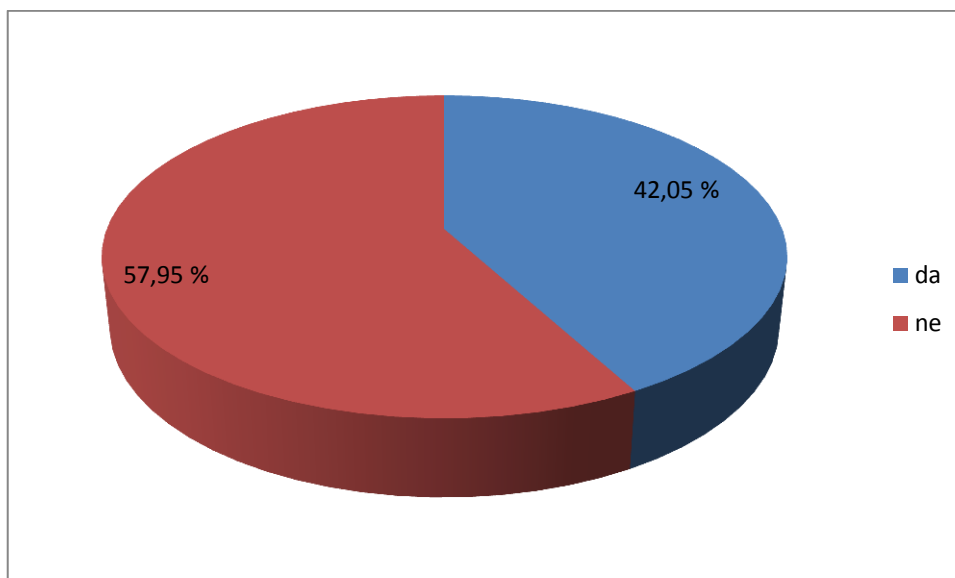
V 6. razredu je delež učencev, ki podpira začetek učenja v 1. razredu spet najvišji in znaša 47 %. Za 2. razred se je izrekla skoraj petina učencev, oziroma natančneje 19 % vprašanih. 13 % jih meni, da je najprimernejši čas za začetek učenja 3. razred, 16 % pa 4..

V 7. razredu jih točno polovica (50 %) meni, da je najprimernejši čas za začetek učenja prvega tujega jezika 1. razred; 15 % predlaga 2. razred, kar 38 % pa 3. razred. Da je trenutno stanje najustreznejše potrjuje 19 % sedmošolcev.

V 8. razredu se je za začetek učenja prvega tujega jezika v 1. razredu izreklo daleč največ učencev, in sicer kar 88 %. 15 % jih podpira vpeljavo v 2. razred in 12 % v 3. razred. Zanimivo je dejstvo, da se noben osmošolec ni strinjal s trenutno ureditvijo, tj. z začetkom učenja prvega tujega jezika v 4. razredu.

V 9. razredu je delež učencev, ki se strinja z začetkom učenja v 1. razredu enak deležu četrtošolcev, ki tako mislijo, in znaša 61 %. Za začetek učenja v 2. razredu se je izreklo 16 % učencev, v 3. razredu pa 10 % devetošolcev; da je 4. razred najprimernejši čas za začetek učenja prvega tujega jezika, meni 13 % učencev 9. razreda.

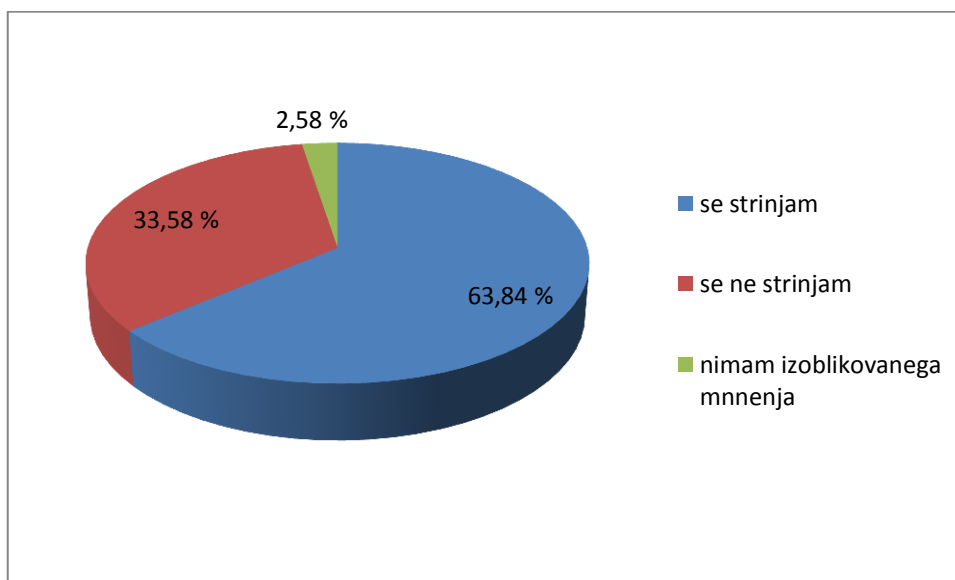
3.8.8 Seznanjenost učencev z vpeljavo prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole

Slika 9: Seznanjenost starejših učencev z vpeljavo prvega tujega jezika v 1. razred.

57,95 % vseh vprašanih ali 102 starejša učenca do izvedbe ankete nista vedela, da se bodo vsi prvošolci od začetka šolskega leta 2015/2016 začeli učiti angleščino kot del obveznega pouka. Preostanek, kar predstavlja 42,05 % ali 74 starejših učencev, je bil z omenjeno novico seznanjen.

3.8.9 Mnenje vseh učencev o vpeljavi prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole

Slika 10: Mnenje vseh učencev o vpeljavi prvega tujega jezika v 1. razred.

Delež vseh vprašanih (tj. iz anket za mlajše in starejše učence), ki se strinjajo z vpeljavo prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole, je dve tretjini oziroma natančneje 63,84 % ali 173 učencev. Z omenjeno vpeljavo se ne strinja 33,58 % vseh vprašanih ali 91 učencev. 2,58 % vseh vprašanih ali 9 učencev o omenjenem vprašanju nima izoblikovanega mnenja.

Pri podvprašanju "Zakaj?" so starejši učenci imeli možnost svoja stališča utemeljiti. Veliko vprašanih na omenjeno vprašanje ni odgovorilo, med tistimi, ki so, pa navajam nekatere najpogostejše in najzanimivejše odgovore.

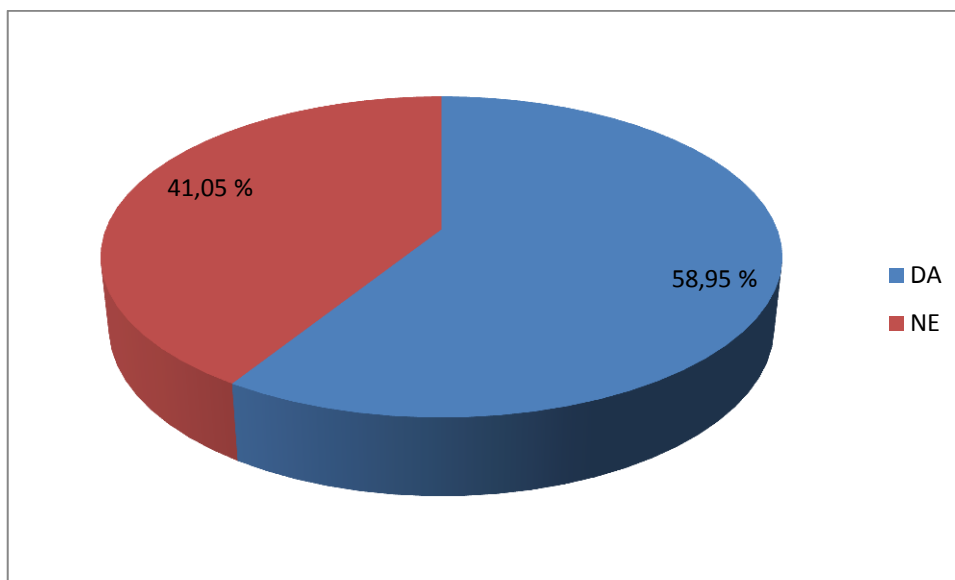
Med učenci, ki so se strinjali z vpeljavo prvega tujega jezika v 1. razred, so bile najpogostejše utemeljitve naslednje:

- učenci bi se lažje učili, saj bi tako vsi imeli približno enako stopnjo znanja,
- učenci bi imeli več znanja,
- omogočeno bi jim bilo življenje v številnih naprednih državah,
- imeli bi boljši spomin,
- kot otrok si več zapomniš,
- učenci zaradi zgodnjega učenja ne bi imeli težav s komunikacijo,
- ker znanje nikomur ne škodi,
- tuji jezik jim postane domač, nanj se navadijo,
- čim prej tem boljše, saj se jim v 4. razredu lahko nabere preveč vseh novosti,
- da bi se kot odrasli učili še dodatne tuje jezike,
- da med učenci ne bi bilo zaostajanja in prehitavanja v snovi,
- jeziki so veliko bogastvo in če z njimi vstopijo v stik prepozno, se jim lahko zgodi, da to bogastvo izgubijo,
- v višjih razredih se jim ne bi bilo treba toliko učiti,
- tako bi bilo v pouk vključeno nekaj, kar je zanimivo in koristno.

Mnenja tistih učencev, ki se ne strinjajo z začetkom učenja prvega tujega jezika v 1. razredu:

- učenci so še premajhni,
- otroci stari 6 ali celo 5 let se še niso sposobni toliko učiti,
- ta sistem bi otroke preveč obremenil in bi se zaprli vase,
- za prvošolce je dovolj znanje enega in ne dveh jezikov,
- na plečih bi nosili preveliko breme, saj se takrat začnejo učiti pisati in brati ter maternega jezika ne obvladajo,
- naj najprej spoznajo druge predmete in kasneje tuji jezik.

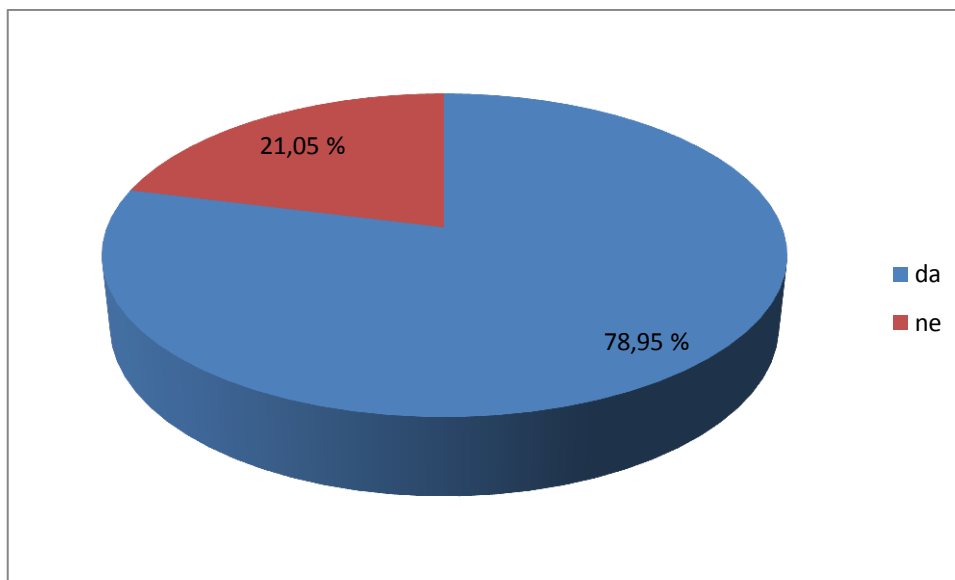
3.8.10 Delež mlajših učencev, ki so se prvi tuji jezik učili v vrtcu

Slika 11: Delež mlajših učencev, ki so se prvi tuji jezik učili v vrtcu.

Mlajših učencev, ki so se angleščino učili že v vrtcu, je bila slaba tretjina oziroma natančneje 56 ali 58,95 %, tistih, ki se je niso, pa je bilo 39 oziroma 41,05, %.

3.8.11 Delež mlajših učencev vključenih v fakultativni pouk tujega jezika

Slika 12: Delež učencev vključenih v fakultativni pouk angleščine v tem šolskem letu.

Učence sem vprašala ali se v tem letošnjem šolskem letu (2012/2013) učijo angleščino v sklopu fakultativnega pouka. 75 vprašanih ali 78,95 % je na moje vprašanje odgovorilo pritrdilno. Tistih, ki se je ne učijo, je bilo 20 ali 21,05 %.

4 ZAKLJUČEK

Glavni namen te raziskovalne naloge je bil ugotoviti, kakšno je stališče osnovnošolcev do vpeljave prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole. S pomočjo dveh anonimnih anketnih vprašalnikov, na katere so odgovarjali učenci od 1. do 9. razreda osnovne šole Olge Meglič Ptuj, sem prišla do mnogih zanimivih in včasih tudi pričakovanih ugotovitev.

Po opravljeni analizi podatkov lahko ugotovim, da je prva hipoteza potrjena. Domnevala sem, da se je večina učencev začela učiti prvi tuji jezik že pred 4. razredom osnovne šole. Analiza anketnega vprašalnika je namreč pokazala, da se je prvi tuji jezik kar 85,23 % starejših učencev začelo učiti že pred 4. razredom; med mlajšimi učenci pa se prvi tuji jezik v sklopu fakultativnega pouka v šolskem letu 2012/2013 uči kar 78,95 % vseh vprašanih.

Druga hipoteza je prav tako potrjena. Domnevala sem, da večina učencev meni, da bi se morali prvi tuji jezik začeti učiti kot obvezni predmet že v 1. razredu. Ugotovitve kažejo, da se z omenjeno trditvijo strinja 63,84 % vseh vprašanih.

V prvem raziskovalnem vprašanju sem želela izvedeti, kateri tuji jezik so se učenci najprej začeli učiti. Odgovori so pokazali, da se je največ starejših učencev najprej začelo učiti angleščino, in sicer skoraj 70 %.

Drugo raziskovalno vprašanje se je glasilo: "Ali učenje prvega tujega jezika pred 4. razredom, po mnenju učencev, vpliva na njihovo kasnejše napredovanje pri tem predmetu?" S pomočjo odgovorov na 4. in 5. vprašanje iz anketnega vprašalnika za starejše učence sem tako prišla do zelo zanimivih ugotovitev. Učenci, ki so se prvi tuji jezik učili že pred 4. razredom, so namreč v veliki večini (tj. v 94 %) odgovorili, da jim je predznanje koristilo pri hitrejšem napredovanju. Na drugi strani pa prav tako visok odstotek (tj. 92,31 %) tistih učencev, ki so se angleščino začeli učiti šele v 4. razredu, meni, da samo zaradi tega, ker niso imeli nobenega predznanja, ne napredujejo nič počasneje.

Sedmo vprašanje anketnega vprašalnika za starejše učence pa daje odgovor na moje zadnje, tretje raziskovalno vprašanje. Zanimalo me je namreč ali so učenci seznanjeni z dejstvom, da bo angleščina s šolskim letom 2015/2016 obvezen predmet že v 1. razredu osnovne šole. Presenetil me je dokaj visok delež tistih, ki so odgovorili, da so z omenjeno novostjo že seznanjeni. Takih učencev je bilo kar 42,05 %, medtem ko jih je 57,95 % izbralo odgovor, da tega niso vedeli.

Raziskovalni del moje naloge s tem nikakor ni izčrpan, saj se odpirajo mnoga nova vprašanja, ki bi jih še lahko raziskala, a jih zaradi obširnosti teme nisem mogla. Pri analizi bi lahko podrobneje pogledala, ali se razlikujejo stališča dečkov in deklic. Prav tako sem pred nastankom naloge razmišljala o morebitni prisotnosti (tj. hospitacijah) pri fakultativnem pouku angleščine (tj. od 1. do 3. razreda) kot tudi v 2. vzgojno-izobraževalnem obdobju (tj. v 4. in 5. razredu), s čimer bi dobila podrobnejši pogled v zgodnje učenje in poučevanje prvega tujega jezika. S pomočjo testiranj bi lahko (npr. v 6. razredu) tudi natančneje raziskala razlike med znanjem tistih učencev, ki so se angleščino že učili pred 4. razredom in tistimi, ki so se jo takrat šele začeli učiti. Zanimivo bi bilo tudi primerjati zaključne ocene učencev, ki so se prvi tuji jezik začeli učiti v 4. razredu in tistih, ki so se ga učili že prej. Odgovore na ta in morebitna druga nova vprašanja, ki se ob tem porajajo, pa bo morda poskušal najti kak drug mlad raziskovalec ali raziskovalka.

5 VIRI IN LITERATURA

Brumen, M. *Pridobivanje tujega jezika v otroštvu*. 1. izd. Ljubljana: DZS, 2003.

Čok, L., Skela, J., Kogoj, B., Razdevšek-Pučko C. *Učenje in poučevanje tujega jezika*. 1. izd. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani; Koper: Znanstveno-raziskovalno središče Republike Slovenije, 1999.

Dagarin Fojkar, M. *Modeli poučevanje tujega jezika v otroštvu - pregled stanja v Evropi in drugje po svetu*. V: Pižorn, K. (ur.) *Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu*. 1. izd. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, 2009. 154–176.

Ivanuš Grmek, M. *Učni načrti obveznega šolanja po letu 1944 v Sloveniji*. Sodobna pedagogika, 1999. Dostop: http://www.sodobna-pedagogika.net/index.php?option=com_content&task=view&id=1022&itemid=49 (3. 3. 2013).

Kolšek, P. *Poučevanje nejezikovnih predmetov v tujem jeziku (CLIL) v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju*. 1. izd. Ljubljana: Filozofska fakulteta univerze v Ljubljani, 2009. Dostop: <http://www.pedagogika-andragogika.com/files/diplome/2009/2009-Kolsek-Polona.pdf> (16. 3. 2013).

Kerznar, N. *Mnenja o poučevanju in učenju tujega jezika v 1. triletju osnovne šole na področju celjske regije*. 1. izd. Maribor: Pedagoška fakulteta univerze v Mariboru, 2010.

Lavrinšek, M. *Vsebinsko in jezikovno celostno učenje angleščine v prvem obdobju osnovne šole*. 1. izd. Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, 2012. Dostop: http://pefprints.pef.uni-lj.si/639/1/Diplomsko_delo_ML.pdf (16. 3. 2013).

MIZKS. Delovna področja: Direktorat za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo: Osnovno šolstvo: Program osnovne šole: *Predmetniki osnovne šole (v uporabi od 1. 9. 2013)*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo, 2012. Dostop: http://www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/os/devetletka/pedm_etniiki/Predmetnik_OS.pdf (15. 3. 2013).

MIZKS. Delovna področja: Direktorat za predšolsko vzgojo in osnovno šolstvo: Osnovno šolstvo: Učni načrti: *Posodobljeni učni načrti za obvezne predmete*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Zavod RS za šolstvo, 2011. Dostop: http://www.mizks.gov.si/fileadmin/mizks.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_anglescina.pdf (15. 3. 2013).

Pižorn, K. (ur.) *Učenje in poučevanje dodatnih jezikov v otroštvu*. 1. Izd. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo, 2009.

Pižorn, K. in Vogrinc, J. Stališča staršev do uvajanja tujih jezikov v 1. VIO osnovne šole. V: Lipavac Oštir, A., Jazbec, S. (ur.) *Pot v večjezičnost – zgodnje učenje tujih jezikov v 1. VIO osnovne šole*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo 2010, str. 90-106.

Seliškar, N. *Igramo se in učimo*. 1. izd. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo in šport, 1995.

Senatočnik, S. *Happy Street 1 – dodatek k priročniku za učitelja*. 1. izd. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2002.

Valenčič-Zuljan, M., Marjanovič-Umek, L., Vogrinc, J., Kalin, J., Gaber, S., Medveš, Z., Krek, J. *Evalvacijska študija predmetnika osnovne šole*. Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2011.

Vogel, J., Cestnik, M. *Razvezani jezik*. 1. izd. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006.

6 PRILOGE

6.1 Vprašalnik za starejše učence (2. in 3. vzgojno-izobraževalno obdobje)

Lepo pozdravljen-a!

Sem Lana Žarković Preac, učenka 9. a razreda OŠ Olge Meglič, in pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom Stališče osnovnošolcev do uvajanja prvega tujega jezika v 1. razred osnovne šole. Pri raziskovalnem delu naloge si bom pomagala z vprašalnikom, ki je pred teboj, zato bi bila zelo vesela, če si bi vzel-a nekaj minut in odgovoril-a na vprašanja. Pri vsakem vprašanju je možen le en odgovor, če ni drugače navedeno. Vprašalnik je anonimen; vsi pridobljeni podatki bodo uporabljeni izključno v raziskovalne namene.

Že vnaprej hvala za sodelovanje!

Spol: moški ženski **Razred:** 4. 5. 6. 7. 8. 9.

1. Kateri tuji jezik si se najprej začel-a učiti? (izbereš lahko več odgovorov)

a) angleščino b) nemščino c) drugo _____ (prosim, navedi)

2. Kje si se začel-a učiti prvi tuji jezik?

a) pri fakultativnem pouku b) pri krožku c) na tečaju
d) v šoli pri rednem pouku e) drugo _____

3. Kdaj si se začel-a učiti prvi tuji jezik?

a) v vrtcu b) v 1. razredu c) v 2. razredu d) v 3. razredu e) v 4. razredu

4. Se ti zdi, da pri rednem pouku tujega jezika zaradi predznanja, ki si ga dobil pri fakultativnem pouku, krožku ali tečaju, sedaj lažje napreduješ? (izpolnijo tisti, ki so se tuji jezik učili pred 4. razredom)

DA NE

5. Se ti zdi, da pri rednem pouku tujega jezika težje napreduješ kot sošolci, ki so se tuji jezik učili že prej? (izpolnijo tisti, ki so se tuji jezik začeli učiti v 4. razredu)

DA NE

6. V katerem razredu bi se po tvojem mnenju morali začeti učiti prvi tuji jezik v osnovni šoli?

a) v 1. razredu b) v 2. razredu c) v 3. razredu
d) v 4. razredu e) drugo _____ (prosim, navedi)

7. Ali veš, da naj bi se v šolskem letu 2015/2016 vsi učenci obvezno začeli učiti prvi tuji jezik že v 1. razredu?

DA NE

8. Kakšno je tvoje mnenje o tem, da bi bil prvi tuji jezik obvezen že v 1. razredu?

a) se strinjam
b) se ne strinjam
c) ne vem / nimam izoblikovanega mnenja

Zakaj? (prosim, če na kratko utemeljiš svoje mnenje)

Hvala za tvoje odgovore!

6.2 Vprašalnik za mlajše učence (1. vzgojno-izobraževalno obdobje)

RAZRED: _____

VSEH UČENCEV: _____

DEKLIC: _____

DEČKOV: _____

	DEČKI	DEKLICE	SKUPAJ
Kdo se je učil angleščino že v vrtcu?			
Kdo se sedaj uči angleščino pri fakultativi?			
Kdo meni, da bi se morali angleščino učiti pri rednem pouku že v 1. razredu?			